

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2019/20

Destinace (země, město): Maďarsko, Budapešť

Iméno, příjmení: Zuzana Muchová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): ELTE - BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR, Szláv és Balti Filológia Intézet, Szláv Filológia Tanszék - Cseh nyelv

Počty studentů:

1. ročník bakalářského studia: 9

2. ročník bakalářského studia: 7

3. ročník bakalářského studia: 8

1. ročník navazujícího magisterského studia: 0

2. ročník navazujícího magisterského studia: 0

postgraduální navazující studium: 1

Jedná se o studenty řádného denního studia, jejichž semestrální studium je ukončeno písemným zápočtovým testem a známkou. Požadovaná vstupní jazyková úroveň studentů je A0, nicméně v každém ročníku jsou studenti se bilingvní znalostí slovenštiny. V případě 1. ročníku bakalářského studia skládají všichni studenti na konci 2. semestru jazykovou zkoušku (písemnou i ústní) na úrovni A2. V případě 3. ročníku bakalářského studia skládají všichni studenti na konci 6. semestru jazykovou zkoušku (písemnou i ústní) na úrovni B2. Pokud studenti končí bakalářské studium oboru český jazyk a literatura, které však mají jako svůj hlavní obor, píšou také závěrečnou bakalářskou práci, kterou následně obhajují; dále pak skládají bakalářskou státní zkoušku z českého jazyka a literatury.

Navazující magisterské studium oboru český jazyk a literatura končí závěrečnou magisterskou prací psanou v českém jazyce, kterou následně studenti obhajují, dále pak skládají magisterskou státní zkoušku z českého jazyka a literatury.

Za všechny zkoušky jsou studentům udělovány kredity, vždy v souladu s danou úrovní a daným typem zkoušky.

Kromě seminářů praktického jazyka pro studenty oboru český jazyk a literatura se konají také dvousemestrální semináře pro studenty jiných slovanských jazyků. V tomto roce dvouhodinový kurz určený posluchačům slavistiky navštěvovalo 6 studentů. Dále pak se do kurzů češtiny přihlásili dva studenti, kteří si češtinu vybrali z nabídky předmětů s tzv. volnými kredity; jednalo se o studenty Středoevropských studií.

V rámci výměnného programu Erasmus+ strávila naše studentka 3. ročníku bakalářského programu Anna Wittek svůj zimní semestr na studijním pobytu v Kabinetu češtiny pro cizince FF MU Brno. Co se týká možnosti požádat o stipendium v rámci Letních škol slovanských studií, nejsem si vědoma toho, že by se to některému z našich studentů během jara 2020 kvůli vcelku složité proceduře z maďarské strany a nemožnosti využít tohoto stipendia, pokud máte slovenské občanství, podařilo.

Tři z našich studentů se však na podzim zúčastnili workshopu *Perspectives of V4 Translation Studies*, konaného 11. listopadu 2019 v Praze. Tuto akci uspořádala FF UK Praha, Maďarský institut v Praze a Vysegrad Fund pro čtyři univerzity, a to z FF UK Praha, Uniwersytet Warszawski, ELTE Budapešť a Univerzitu Mateja Bela z Bánské Bystrice.

Velkou radost nám udělali dva z našich studentů, kteří se 4. května 2020 zúčastnili online konané překladatelské soutěže v rámci Mezinárodní konference zahraničních studentů češtiny, kterou i tento rok uspořádal ÚJOP UK Praha – Albertov ve spolupráci s Evropskou komisí. Jmenovitě to byli Bence Bolla, který vyhrál cenu poroty, a Júlia Kellerová, která získala čestné uznání.

Výuka

Výuka je koncipována jako tříleté bakalářské studium + navazující dvouleté magisterské studium. V návaznosti je možné přihlásit se také do tříletého postgraduálního studijního programu. V rámci výuky češtiny studenti v zimním i letním semestru navštěvují hodiny praktického jazyka, hodiny jazykových a literárních přednášek/seminářů, dále pak seminář věnovaný české kultuře a historii. Hodinová dotace kurzů praktického jazyka se liší podle ročníku a také podle toho, zda se jedná o major (hlavní jazyk/obor studia), nebo minor (druhý jazyk/obor studia). V 1. prvním ročníku bakalářského studia kurz praktického jazyka zahrnuje 6 hodin týdně pro minor a 8 hodin týdně pro major. Ve 2. ročníku bakalářského studia jsou to 4 hodiny týdně pro minor a 6 hodin týdně pro major. Ve 3. ročníku se jedná o 4 hodiny týdně (minor i major). V 1. i 2. ročníku magisterského studia se jedná vždy o 3 hodiny týdně.

V zimním a letním semestru 2019/20 lektor českého jazyka odučil 22 výukových (45minutových) hodin. Neprobíhala výuka pro studenty magisterského programu, proto jsem si mohla dovolit rozdělit studenty 3. ročníku do dvou skupin podle pokročilosti. Kurz pro nejpokročilejší studenty navštěvovali i studenti z jiných ročníků, kteří jsou na dané jazykové úrovni. Výuku semináře pro studenty slavistiky a Středoevropských studií zajišťoval Stefan Uhriňák, postgraduální student českého jazyka a literatury.

Lektor je povinen konat konzultační hodiny, jedná se o dvě hodiny týdně. Avšak vzhledem k malému počtu studentů jsme jim já i moji kolegové k dispozici kdykoli po vzájemné domluvě. Lektor připravuje a opravuje

závěrečné semestrální zápočtové testy, připravuje a opravuje jazykové zkoušky pro úroveň A2 a B2 a rovněž se účastní rigorózních zkoušek a obhajob diplomových prací. Kromě toho připravuje přijímací zkoušky pro navazující magisterské studium.

Co se týká realizace samotné výuky, probíhá ve vlastní učebně češtiny (bohužel se jedná o průchozí místnost) vybavené bílou stíratelnou tabulí. Lektor má vlastní pracovní stůl v rámci pracovny, kterou sdílí s dalšími dvěma kolegy a kde se také koná výuka. Pracovna je vybavena počítačem s internetovým připojením a multifunkční tiskárnou. Možnost kopírovat je také u sekretářky ústavu. Pro prezentace či projekci krátkých videí se osvědčilo používat notebook. Je zde také k dispozici CD přehrávač.

Oddělení češtiny disponuje vcelku velkou knihovnou (více než 5000 svazků včetně řady periodik a různých sborníků). Vzhledem k přetrvávajícímu žalostnému stavu financí na BTK ELTE není možné získat jakékoli finanční prostředky na zakoupení nových publikací včetně překladů současné české beletrie do maďarštiny, což si myslím je velká škoda. Za stávajícího stavu se však situace jistě nezlepší. Potěšila nás tedy možnost objednání periodik z DZS.

V současné době není na maďarském trhu dostupná žádná moderní učebnice češtiny na bázi maďarštiny. Rovněž chybí jednosvazkový česko-maďarský/maďarsko-český slovník v klasickém rozsahu (přibližně 30 000 hesel). Dostupné tištěné dvojjazyčné slovníky jsou již zastaralé. Alespoň jakousi náhradou mohou být např. obrázkové slovníky: *1000 maďarských slovíček* (Edika, 2012) a *Ilustrovaný maďarsko-český slovník* (Slovart, 2013) nebo kapesní slovník *Maďarština - slovníček ...nejen pro začátečníky* (Lingea, 2015).

Pro samotnou výuku jsem v 1. ročníku používala 1. a 2. díl učebnice *Basic Czech* od Any Adamovičové doplněný o učebnice *Čeština Expres 1,2,3,4* a nově také *Česky krok za krokem 1* (vč. dvou pracovních sešitů) od Lídy Holé a o řadu vlastních materiálů. Pro domácí přípravu a samostatnou práci jsou vhodná také adaptovaná díla české literatury z dílny Lídy Holé a kol. (*Czech Step by Step*). Jako přípravu ke zkoušce jsem využívala novou učebnice češtiny *Čeština pro cizince - úroveň A1-A2* splňující požadavky a strukturu zkoušky A2 (CCE); dále pak soubory testů *Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny* (CCE-A2). Ve 2. a 3. ročníku jsem používala moderně zpracovanou učebnici *Česky krok za krokem 2* od autorské dvojice Pavla Bořilová – Lídy Holé, včetně dvou pracovních sešitů a bohatého doprovodného materiálu z webové adresy <https://www.czechstepbystep.cz/materialy-on-line>.

Využívala jsem také knihu *Čeština pro život 1*. Pro nejpokročilejší skupinu to byly převážně vlastní materiály, aktuální texty a témata ke konverzaci, speciální gramatická a lexikální cvičení, která kromě jiného zohledňují bilingvní znalost jazyka u studentů ze Slovenska. Jako příprava ke zkoušce jsou dostačující soubory testů *Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny* (CCE-B1, CCE-B2).

Aktivity na lektorátu nad rámec klasické výuky

Tento rok se pod českou patronací 19. září 2019 uskutečnil již desátý *Evropský jazykový koktejlbar*, kterého jsme se společně s Českým centrem Budapešť jako hostitelé zúčastnili i my s našimi studenty. Celkem se zde mluvilo 20 jazyky, které prezentovalo 21 institucí a konzulátů. Jedná se o nejstarší program EUNIC Hungary. Odměnou za práci na jazykovém koktejlbaru nám bylo pozvání na recepci konanou 3. října 2019 u příležitosti 30. výročí sametové revoluce v prostorách Velvyslanectví ČR v Budapešti.

Ve dnech 8.-10. listopadu 2019 se uskutečnil další ročník českého divadelního festivalu CSEKKOLD! 4.0, na kterém bylo možné vidět představení např. Divadla pod Palmovkou nebo Divadla Husa na provázku.

Dne 20. listopadu 2019 za námi přijel doc. Tomáš Duběda z Ústavu translologie UK Praha, který si pro nás připravil jednu přednášku týkající se osvojování si fonetiky češtiny a druhou o internacionalizaci slovní zásoby, která se u studentů setkala s velkým ohlasem. Jednalo se součást projektu popularizačních přednášek o češtině určených zahraničním bohemistikám a českým centrům, který zaštiťuje oddělení Czech Centres Network z ústředí ČC v Praze.

12. prosince 2019 se uskutečnilo setkání studentů a pedagogů celé slavistiky na tradičním vánočním večírku. S koncem roku 2019 ukončila svoje působení v pozici ředitelky Českého centra Budapešť paní Lucie Orbók, která nejen pro nás 23. ledna 2020 uspořádala velkolepou rozlučku s bohatým kulturním programem. Já jsem se bohužel zúčastnit nemohla, ale studenti byli nadšení, a smutní zároveň.

V novém roce se v reálném světě podařilo ještě uspořádat sedmý ročník *Českého filmového karnevalu* (19.-23. 2. 2020), na kterém byly uvedeny filmy *Teroristka*, *Národní třída*, *Vlastníci*, *Ženy v běhu*, dokument *Forman vs. Forman* i filmová adaptace Kosiňského románu *Nabarvené ptáče*.

Poté všechny další plány zhatila pandemie covidu. Došlo k uzavření univerzity a výuka i veškeré další aktivity byly převedeny do online podoby. I zde jsme se však zúčastnili Mezinárodní překladatelské soutěže, jak jsem již uvedla výše, a také nám byla nabídnuta možnost zhlédnout online konanou přednášku Michaely Liškové z ÚJČ AV ČR, a to na více než aktuální téma *Pružná stabilita ve slovní zásobě češtiny*, která je stále dostupná na facebookové stránce českých center -<https://www.facebook.com/Ceskacentra>.

Od prosince roku 2015 se pravidelně podílím na mezinárodních jazykových zkouškách ECL, které se konají (kromě řady jiných center) také v rámci BTK ELTE. Zkoušky se vypisují vždy v zimním a letním termínu. V zimním termínu jsme vyzkoušeli tři uchazeče, v letním termínu jsem se bohužel nemohla vzhledem k nepředvídatelné situaci zkoušek zúčastnit.

Spolupráce s Českým centrem Budapešť

Velkou pomocí při snaze o navázání maximálního kontaktu s českou kulturou a jejím prostřednictvím i s českým jazykem je výborná spolupráce s Českým centrem. Snažíme se tedy co nejvíce využívat možnosti navštěvovat všechny akce, které České centrum pořádá, a na radě z nich i pomáhat s organizací či jakkoli

jinak (viz výše). Také v době pandemie se webové stránky ČC se svými odkazy staly bezedným zdrojem kulturních programů, ale také řady podnětných přednášek, diskuzí aj.

Historie pracoviště

Počátky bohemistiky v Maďarsku sahají do roku 1955, kdy byl na katedře slovanských jazyků budapeštské Univerzity Eötvöse Lóránda (ELTE) otevřen obor český jazyk a literatura. Vedoucím oboru se stal profesor László Dobossy. Později zde začaly vyučovat českou literaturu Ludmila Hankó-Břízová a Veronika Heé.

Podmínky pro lektora

Lektor má na ELTE podepsanou pracovní smlouvu, která je uzavírána na dobu určitou, standardně tedy na jeden akademický rok od 1. září do 31. srpna.

Co se týká samotných podmínek pro lektora, jak jsem již zmínila výše, má lektor samostatný stůl v pracovně, kterou sdílí s dalšími dvěma kolegy a která zároveň slouží i jako učebna. Ubytování univerzita nezajišťuje, ale v případě, že si lektor najde a pronajme byt s oficiální nájemní smlouvou, je možné univerzitu požádat o malý příspěvek ve výši 60 000 Ft, který ale podléhá zdanění.

Závěrem bych chtěla říci, že spolupráce s kolegy jak na češtině, tak i na ostatních západo- či jihoslovanských jazycích je naprosto bezproblémová a že i přes různé nedostatky a obtíže, se kterými se lektor musí potýkat, jsou vztahy s nadřízenými i ostatními pracovníky univerzity, především s panem doc. Fedoszovem, naprosto korektní a bezkonfliktní.

Brno 9. července 2020

Mgr. Zuzana Muchová

Fotografická příloha:

Evropský jazykový koktejlbar

Studentky na recepci na českém velvyslanectví

Na přednášce doc. Duběny

Z již tradičního vánočního večírku